

התאנה חנטה פגיה, אלין מארי מצות. והגפנים סמדר נתנו ריח, פד פתחין בתיובתא, ומיד אתמר בישראל, קומי לך רעיתי יפתי ולכי לך, מן גלותא.

ובגין דא באילן, דאיהו עץ החיים, באורייתא, באילן דמשתדלין בה, אזלין בתר חנטה, ומעשרין ליה, דשריא יו"ד עלייהו, דאיהי חכמ"ה, א' מי' ובה מתפנשין ה"ה, דאינון פירות האילן. ומאן אילן. ו'. אבל שאר עמא, אחר לקיטתו מן גלותא, עשורו. אינון צדיקים דאתמר בהון, (ויקרא כג) ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר. הדר בעובדיהון, דאחידאן במארי תורה ומצות, ואחר לקיטה אזלינן לגבייהו (נ"א ולגבי זרעים דהבואה ואחר חנטה אזלינן לגבייהו) כאילן.

ובגין דא אוקמוה במסכת קדושין, וקא משמע לן דאתרוג פניק, מה ירק דרכו ליגדל על כל מים, ובשעת לקיטתו עשורו. אוף אתרוג נמי דרכו ליגדל וכו' ומסטרטא דחכמה, אין מים אלא תורה. ובאתר אחרא לעילא, והא דתנן, אתרוג שוה לאילן בשלשה דרכים, הא אתרוג, אחיד תרין סטרין, ואתרוג איהו דיוקנא דלבא, דאחיד לעילא ואחיד לתתא. אחיד לעילא, הלב רואה. אחיד לתתא, בדעת. כמה דאוקמוה, הלב יודע. דעת איהי אילנא, תורה איבא דיליה. עיינין דאינון פקודין, דבהון הלב רואה. (ע"כ רעיא מהימנא).

ואנשי קדש תהיון לי וגו'. (שמות כב) רבי יהודה פתח, (איוב כח) והחכמה מאין תמצא ואיזה מקום בינה. זכאין אינון ישראל, דקודשא בריך הוא בעי ליקרא לון, נתיר (נ"א ביקרא דלהון) על כל שאר בני עלמא. בקדמיתא

בישראל, (שיר ב) התאנה חנטה פגיה. אלו בעלי מצוות. והגפנים סמדר נתנו ריח, פשפותחים בתשובה, ומיד נאמר בישראל, קומי לך רעיתי יפתי ולכי לך, מן הגלות.

ומשום זה באילן, שהוא עץ החיים, בתורה, באלו שמשפדלים בה הולכים אחר חנטה ומעשרים אותו, ששורה עליהם יו"ד, שהיא חכמ"ה, א' מי', ובה מתפנסים ה"ה, שהם פרות האילן. ומהו האילן? ו'. אבל שאר העם, אחר לקיטתו מן הגלות - עשורו, אותם צדיקים שנאמר בהם (ויקרא כג) ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר. הדר במעשיהם, שאחוזים בבעלי תורה ומצוות, ואחר לקיטה הולכים לגביהם (ולגבי זרעים של

תבואה. ואחר חנטה הולכים אליהם) כאילן. ומשום זה פרשה במסכת קדושין, בא להשמיענו שאתרוג פניק. מה ירק דרכו לגדל על כל מים ובשעת לקיטתו עשורו, אף אתרוג גם דרכו לגדל וכו' ומצד של החכמה, אין מים אלא תורה. ובמקום אחר למעלה, וזה ששנינו, אתרוג שוה לאילן בשלשה דרכים; הרי אתרוג אחוז שני צדדים, ואתרוג הוא דיוקן הלב שאחוז למעלה ואחוז למטה. אחוז למעלה - הלב רואה. אחוז למטה - בדעת, כמו שבארנו, הלב יודע. דעת היא אילן, התורה הפרי שלו. העינים שהן המצוות שבהן - הלב רואה.

(ע"כ רעיא מהימנא)

ואנשי קדש תהיון לי וגו'. רבי יהודה פתח, (איוב כח) והחכמה מאין תמצא ואי זה מקום בינה. אשריהם ישראל שהקדוש ברוך הוא רוצה לכבדם יותר (בכבוד שלהם) מכל שאר בני העולם.

בתחלה אמר להם, (שמות יט) ואתם תהיו לי ממלכת כהנים. לא זזה האהבה הרבה מהם עד שקרא להם וגוי קדוש, שהוא יותר. לא זזה האהבה מהם עד שקרא להם (דברים יד) כי עם קדוש אתה. לא זזה האהבה מהם עד שקרא להם (שמות כב) ואנשי קדש תהיון לי, שהוא יותר מן הכל.

כתוב והחכמה מאין תמצא. התורה יצאה מחכמה, ממקום שנקרא קדש, והחכמה יצאה ממקום שנקרא קדש הקדשים. רבי יצחק אמר, וכן יוכל נקרא קדש, שכתוב (ויקרא כה) יוכל היא קדש תהיה לכם. וישראל כלולים מהם. זהו שכתוב ואנשי קדש תהיון לי.

בתורה קדוש, ועכשו קדש. מה בין זה לזה? אמר רבי יוסי, זה למעלה וזה למטה. וזה לא כף, שכתוב (ישעיה ד) והיה הנשאר בציון והנותר בירושלם קדוש יאמר לו. במקום זה נקרא קדוש, ולמעלה למעלה קדש.

רבי אבא היה הולך בדרך, והיו הולכים עמו רבי יוסי ורבי חייא. אמר רבי חייא, ואנשי קדש תהיון לי, מנין לנו? אמר לו, הרי רבי יוסי וכל החברים יפה אמרו, וכף זה. מנין לנו? שכתוב (ירמיה ב) קדש ישראל לה' ראשית תבואתה. ראשית, ודאי חכמה נקראת ראשית, שכתוב (תהלים קיא) ראשית חכמה יראת ה'.

ומשום שישאל נקראו קדש (ישאל) בשלמות הכל, כתוב (שמות כב) ובשר בשדה טרפה לא תאכלו, שהרי ישראל, שהם שלמים על הכל, לא יונקים מצד הדין הקשה. לפלב תשליכון אתו, לפלב ודאי, שהוא הדין החצוף

חציפא תקיפא על כלא.

אמר לון, (שמות יט) ואתם תהיו לי ממלכת כהנים. לא אעדי רחימותא סגיא מנהון, עד דקרא לון וגוי קדוש דאיהו יתיר. לא אעדי רחימותא מנהון, עד דקרא לון (דברים יד) כי עם קדוש אתה. לא אעדי רחימותא מנהון, עד דקרא לון (שמות כב) ואנשי קדש תהיון לי דאיהו יתיר מפלא.

כתיב והחכמה מאין תמצא. אורייתא מחכמה נפקת, מאתר דאקרי קדש. והחכמה נפקת, מאתר דאקרי קדש הקדשים. רבי יצחק אמר, וכן יוכל אתקרי קדש. דכתיב, (ויקרא כה) יוכל היא קדש תהיה לכם. וישראל פליין מנייהו, הדא הוא דכתיב ואנשי קדש תהיון לי.

בקרמותא קדוש, והשתא קדש. מה בין האי להאי. אמר רבי יוסי, דא לעילא לעילא, ודא לאו הכי. דכתיב, (ישעיה ד) והיה הנשאר בציון והנותר בירושלם קדוש יאמר לו. בהאי אתר אקרי (דף קכ"א ע"ב) קדוש ולעילא לעילא קדש.

רבי אבא הוה אזיל בארחה, והוה אזלי עמיה רבי יוסי ורבי חייא, אמר רבי חייא, (ס"א הא דהנין) ואנשי קדש תהיון לי, מנלן. אמר ליה, הא רבי יוסי וכלהו חבריאי שפיר קאמרו, והכי הוא. מנלן. דכתיב, (ירמיה ב) קדש ישראל ליי' ראשית תבואתה, ודאי חכמה אקרי ראשית, דכתיב, (תהלים קיא) ראשית חכמה יראת יי'.

ומשום דישאל אקרון קדש (ישאל) בשלימו דכלא, כתיב (שמות כב) ובשר בשדה טרפה לא תאכלו. דהא ישראל דאינון שלמין על כלא, לא ינקין מסטרא דדינא קשיא. לפלב תשליכון אתו. לפלב ודאי, דהוה דינא